

Волосов Анатолий Михайлович, ст. преп., кафедра економіки підприємств харчової та торгової, Харківський державний університет харчової та торгової. Адрес: ул. Ключковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: 0671580338; e-mail: a.volosov@hduht.edu.ua.

Volosov Anatoly, senior Lecturer, Department of Economics of Food Technology and Trade Enterprises, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivs'ka str., 333, Kharkiv, 61051, Ukraine. Tel.: 0671580338; e-mail: a.volosov@hduht.edu.ua.

*Рекомендовано до публікації д-ром екон. наук, проф. М.В. Чорною.
Отримано 01.04.2016. ХДУХТ, Харків.*

УДК 631.15

СИСТЕМНО-МАТРИЧНИЙ ДІАГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВНУТРІШНІ ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСИ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

І.В. Мілаш

Обґрунтовано методику системно-матричного діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси торговельних підприємств, що дозволяє розподілити повноваження ефективних дій, виявити невідповідності та розбіжності, визначити стратегію згладжування негативного впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішньогосподарські процеси підприємств торгівлі з метою максимізації прибутку.

Ключові слова: системно-матричний діагностичний аналіз, фактори зовнішнього середовища, внутрішні господарські процеси.

СИСТЕМНО-МАТРИЧНЫЙ ДИАГНОСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ ВНЕШНЕЙ СРЕДЫ НА ВНУТРЕННИЕ ХОЗЯЙСТВЕННЫЕ ПРОЦЕССЫ ТОРГОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

И.В. Милаш

Обоснована методика системно-матричного діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси торговельних підприємств, що дозволяє розподілити повноваження ефективних дій, виявити невідповідності та розбіжності, визначити стратегію згладжування негативного впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішньогосподарські процеси підприємств торгівлі з метою максимізації прибутку.

© Мілаш І.В., 2016

эфективных действий, обнаружить несоответствия и расхождения, определить стратегию сглаживания негативного влияния факторов внешней среды на внутривозрастные процессы предприятий торговли с целью максимизации прибыли.

Ключевые слова: системно-матричный диагностический анализ, факторы внешней среды, внутренние хозяйственные процессы.

MATRIX SYSTEM-DIAGNOSTIC ANALYSIS INFLUENCE OF ENVIRONMENTAL FACTORS ON THE DOMESTIC ECONOMIC PROCESSES OF TRADE ENTERPRISES

I. Milash

The article reveals the essence of the method is system-matrix diagnostic analysis, formulated his goal. Determined and the main stages of the system-matrix diagnostic analysis. The technique of the system-matrix of the diagnostic analysis of the impact of environmental factors on the internal business processes of commercial enterprises. Developed and presented the structural and system-logic matrix diagnostic analysis of environmental factors influence the formation of the strategic objectives of enterprises in the sphere of trade, in the context of the following successive stages: the formation of an environment indicators system; formation of a system of internal sectoral indices trading enterprises; validation of the initial information, which is included in the matrix model; Preliminary evaluation of the results (calculation of initial parameters change in the index); calculation of target elements of a square matrix, forming the matrix of the index dynamics of the target elements; calculation of the absolute values of the dynamics of the target cells, the formation of the matrix influence the results of the index of the matrix; study of the influence of environmental factors on the amount of change in the target elements of the matrix; consideration of the effect of environmental factors on the formation of the strategic objectives of enterprises in the sphere of trade. The proposed method is system-matrix of the diagnostic analysis of the impact of environmental factors on the internal business processes of commercial enterprises allows you to distribute the powers for effective action, as well as to detect inconsistencies and discrepancies, determine the strategy of smoothing the negative impact of environmental factors on the internal business processes of sale in order to maximize profits of business entities. In the complex it allows business entities in trade determine and shape the strategic goals of its operation and development in dynamic environments.

Keywords: system-matrix diagnostic analysis, environmental factors, internal business processes.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Не зважаючи на ринкові трансформаційні процеси, що відбуваються в економіці України, система господарювання та управління багатьма вітчизняними підприємствами, зокрема і торговельними, продовжує

зберігати певні риси та елементи, що є характерними для застарілих індустріальних моделей, яким не властиве постійне вдосконалення, залежність від нових технологій, пошук нових кадрів, постачальників і так далі. Як свідчить практика, на показники ефективності діяльності торговельних підприємств значного впливу надає зовнішнє середовище і, в першу чергу, стан економіки України в цілому. У зв'язку з цим найбільш важливим моментом цього дослідження є виявлення залежності впливу показників, які кількісно описують стан зовнішнього середовища підприємств, на основні показники, що характеризують внутрішнє середовище торговельних підприємств. Це дозволить намітити стратегічні цілі розвитку підприємств торгівлі за мінімального характеру часового інтервалу.

З цією метою скористаємося методом системно-матричного діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси торговельних підприємств, який дозволяє розподілити повноваження ефективних дій, виявити невідповідності та розбіжності, визначити стратегію згладжування негативного впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішньогосподарські процеси діяльності підприємств торгівлі з метою максимізації прибутку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Системно-матричний діагностичний аналіз досліджували З.І. Аксьонова, О.О. Бачурин, М.І. Баканов, М.В. Мельник, А.Д. Шеремет, Л.М. Ачкасова, З.Н. Лактюшина, Г.В. Савицька, Я.В. Догадайло та інші науковці [1–7]. За допомогою цього методу аналізу переважно досліджується система показників господарської діяльності підприємств на основі матричної моделі з метою оперативної оцінки рівня ефективності роботи, виявлення внутрішніх резервів і розробки комплексу заходів щодо їх реалізації, що забезпечує комплексний підхід до оцінки і дозволяє розглянути результати діяльності підприємств у динаміці.

Мета статті – обґрунтування методики системно-матричного діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси торговельних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суть методу системно-матричного діагностичного аналізу полягає в тому, що найбільш важливі показники діяльності підприємств представляють у вигляді квадратної матриці. Початкові параметри за рядком A_i називаються «активними», а за стовпцем B_j – «пасивними». Цільові елементи матриці (C_{ij}) розраховуються за формулою:

$$C_{ij} = \frac{B_j}{A_i}. \quad (1)$$

Сукупність елементів є взаємозв'язаною системою характеристик діяльності підприємств.

Мета аналізу – оперативна оцінка рівня ефективності роботи підприємства, виявлення внутрішньовиробничих резервів і розробка заходів щодо їх реалізації.

Традиційно системно-матричний діагностичний аналіз складається з семи послідовних етапів [8–11]:

1. Формування системи показників.

Результати господарської діяльності підприємств знаходять кількісний вираз у економічних показниках. Під час формування переліку початкових показників доцільно враховувати взаємозв'язок окремих показників на всіх рівнях управління підприємством за даними поточної звітності. Перелік показників повинен носити відкритий характер, тобто у нього можуть бути включені показники, що розкривають будь-який окремих аспект господарської діяльності.

Початкові параметри матричної моделі поділяються на три групи залежно від їх ролі і значення в діяльності підприємств: кінцеві, проміжні та початкові.

Кінцеві параметри характеризують результат господарської діяльності підприємств, величину кінцевих результатів діяльності (прибуток, доходи, обсяг діяльності, товарооборот).

Проміжні параметри є такими, що зв'язують основний процес (операційний, торгово-технологічний) і його результат (фізичний обсяг діяльності, товарообороту).

До початкових параметрів відносяться такі, що характеризують фінансові, матеріальні та трудові ресурси, що спожиті в операційному (торгово-технологічному) процесі: загальна сума витрат, витрати різних видів ресурсів у торгово-технологічному процесі, вартість основних фондів, вартість оборотних коштів, фонд оплати праці, кількість відпрацьованих людино-годин тощо.

Формування системи показників, що необхідні для діагностики, є дуже складним завданням.

2. Знаходження даних і перевірка достовірності початкової інформації, що включається до матричної моделі.

Для впорядкування набір показників можна скоротити: з переліку вилучити ті з них, які розраховуються як частка або добуток інших показників, показники, що входять до складу інших, а також показники, значення яких наводяться за період, що є більшим або меншим, ніж обрана періодичність аналізу.

3. Попередня оцінка результатів.

Для цього обчислюються:

а) індекси зміни початкових параметрів (темпи зросту):

$$Y_{Ai} = \frac{A_i^1}{A_i^0}, \quad (2)$$

де A_i^1 , A_i^0 – відповідно, базисне і звітне значення початкового параметра;

б) абсолютні прирости початкових параметрів:

$$\Delta A_i = A_i^1 - A_i^0. \quad (3)$$

Результати розрахунків зводяться в аналітичну таблицю.

У цьому випадку особлива увага приділяється аналізу динаміки початкових параметрів.

Слід зазначити, що темпи зросту кінцевих показників повинні випереджати темпи зросту проміжних і початкових показників, а проміжні – початкових. Таке положення витікає з принципів інтенсифікації: за менших ресурсів досягається більший результат.

Якщо здійснити ранжирування показників зросту і приросту за період (найвищий темп росту оцінити мінімальною кількістю балів, а найнижчий – максимальною кількістю балів (виходячи із загального числа показників)), що вивчається, то ці ранги руху (чи прискорення) показників продемонструють, які з показників змінилися за досліджуваний період найбільшою мірою.

Відповідно на основі цих результатів можуть бути отримані інтегральні (за групами показників) ранги руху показників. Визначається сума балів за трьома виділеними вище сукупностями: початкові ресурси, проміжні результати, кінцеві результати, а потім – середній бал за кожною з груп.

Суми рангів, а також середній ранг руху за кожною з сукупностей відбиває, яка з виділених сукупностей показників змінювалася швидше. Результати розрахунків зводяться в таблицю.

Отримані показники дозволяють визначити відносні ранги руху показників, які на цьому етапі діагностики є основою для оцінки режимів функціонування показника, що вивчається.

У процесі аналізу необхідно звернути увагу на:

а) динаміку кінцевих результатів (вона повинна випереджати темпи зміни показників двох інших груп);

б) результати оцінки за групами показників (зіставити їх із результатами, щоб не було значних відхилень усередині групи показників);

в) розбалансованість, що визначається на рівні окремих показників (чи проявилася вона на рівні груп показників);

г) режими функціонування, що оцінюються з точки зору зросту і приросту показників.

4. Розрахунок цільових елементів квадратної матриці (C_{ji}) за формулами:

$$C_{ji} = \frac{B_j}{A_i}, \quad (4)$$

$$C'_{ji} = \frac{B'_j}{A_i}, \quad (5)$$

Результати заносяться у відповідні таблиці.

Слід зазначити, що елементи матриці, які розташовані під головною діагоналлю, повинні збільшуватися з ростом ефективності діяльності, оскільки чисельник отриманого відношення цілеспрямовано ближче до результуючого показника діяльності підприємства, ніж знаменник.

5. Розрахунок абсолютних (ΔC_{ij}) і відносних ($I_{C_{ij}}$) значень динаміки цільових елементів:

$$\Delta C_{ij} = C'_{ij} - C_{ij}, \quad (6)$$

$$I_{C_{ij}} = \frac{C'_{ij}}{C_{ij}}. \quad (7)$$

Результати розрахунків заносять у таблицю. Отримані значення показують, на скільки змінилися цільові елементи матриці в звітному періоду порівняно з базисним. Негативне значення – зменшення показника, позитивне значення – збільшення показника. Динаміка цільових елементів показує відносну зміну.

6. Вивчення впливу різних факторів на величину зміни цільових елементів матриці.

Зміна величини цільових елементів матриці відбуваються за рахунок зміни початкових параметрів матриці як в «активній» (A_i), так і в «пасивній» (B_j) формі.

Вплив B_j і A_i на значення цільового елемента матриці визначають за формулами, відповідно:

$$\Delta C_{ijB_i} = \frac{100}{I_{A_i}} \times (I_{B_i} - 1), \quad (8)$$

$$\Delta C_{ijA_i} = 100 \times \left(\frac{1}{I_{A_i}} - 1 \right). \quad (9)$$

За результатами розрахунків складають таблиці: вплив «пасивних» факторів, вплив «активних» факторів.

У таблиці впливу «активних» факторів оцінюється вплив активних (A_i) факторів на зміну величини цільових елементів матриці. Число показує процентне збільшення показника за рахунок зміни активного фактора.

У таблиці впливу «пасивних» факторів оцінюється вплив пасивних (B_j) факторів на зміну величини цільових елементів матриці. Число показує процентне збільшення показника за рахунок зміни пасивного фактора.

7. На завершальному етапі дається загальна оцінка.

Для цього розраховується узагальнюючий показник рівня ефективності за формулою середньою арифметичною індексів цільових елементів матриці:

$$I_o = \frac{2 \sum_i \sum_j I_{Cij}}{n^2 - n}, \quad (10)$$

де I_{Cij} – елементи індексної матриці, що розташовані під головною діагоналлю;

n – число початкових параметрів матриці (скільки показників увійшло до моделі).

Узагальнюючий індекс дозволяє однозначно оцінити підсумки роботи підприємства. Якщо $I_o < 1$, то показники основної діяльності погіршилися.

Ми пропонуємо використати системно-матричний діагностичний аналіз для дослідження впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси торговельних підприємств, зокрема на формування стратегічних цілей суб'єктів підприємництва у сфері торгівлі. Системно-матричний аналіз дозволить розподілити повноваження ефективних дій, виявити

невідповідності та розбіжності, активно впроваджувати нову технологію або стратегію в потрібному напрямі й отримувати більш стабільний прибуток.

Матрична схема, елементами якої є відношення обраних показників за стовпцями матриці до початкового показника за рядком, дозволяє виразити вплив факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси торговельних підприємств в усьому різноманітті зв'язків, тому її доцільно використати на первинній діагностичній стадії аналізу.

Пропонована методика системно-матричного діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на формування стратегічних цілей суб'єктів підприємництва у сфері торгівлі складається з восьми етапів (див. рис.). Зупинимося на розгляді кожного з етапів діагностичного аналізу більш докладно.

Так, на першому етапі діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси підприємств торгівлі здійснюється формування системи вихідних показників зовнішнього середовища. У якості таких показників нами пропонується обрати такі: обсяг капітальних інвестицій у підприємства торгівлі, обсяг кредитів, що надані підприємствам торгівлі, загальну суму доходів населення, індекс споживчих цін, індекс цін реалізації продукції сільськогосподарськими підприємствами та індекс цін виробників промислової продукції. На нашу думку, виділені показники достатньою мірою характеризують стан зовнішнього середовища функціонування підприємств торгівлі.

Другий етап передбачає формування системи внутрішньогалузевих показників підприємств торгівлі, що необхідні для проведення цього аналізу. Так, до групи таких показників ми вважаємо за доцільне включити кількість підприємств торгівлі, кількість працівників підприємств торгівлі, розмір торгової площі підприємств торгівлі, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств торгівлі, залишкову вартість основних засобів та нематеріальних активів підприємств торгівлі, а також вартість оборотних активів підприємств галузі.

На третьому етапі здійснюється збір початкової (вихідної) інформації щодо стану зовнішнього середовища та внутрішньогалузевих показників підприємств торгівлі. Ця інформація включається до матричної моделі та містить запропоновані в двох попередніх етапах показники.

Четвертий етап полягає в порівняльній попередній оцінці результатів діяльності підприємств торгівлі під впливом факторів

зовнішнього середовища. З цією метою за формулою 2 здійснюється розрахунок індексів зміни початкових параметрів, що включені до матричної моделі.

Рис. Структурно-логічна схема системно-матричного діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на формування стратегічних цілей суб'єктів підприємництва у сфері торгівлі (авторська розробка)

П'ятий етап аналізу передбачає розрахунок за формулою 4 цільових елементів квадратної матриці за період дослідження та формування на цій основі індексної матриці динаміки цільових елементів.

Шостий етап містить розрахунок за формулою 6 абсолютних значень динаміки цільових елементів матриці та формування на цій основі матриці результатів впливу індексної матриці.

Результати обчислень зводяться в індексну матрицю динаміки цільових елементів і матрицю абсолютних значень динаміки цільових елементів, які дозволяють перейти до наступного – сьомого етапу діагностичного аналізу, на якому здійснюється вивчення впливу факторів зовнішнього середовища на величину зміни цільових елементів матриці

На останньому – восьмому етапі системно-матричного діагностичного аналізу здійснюється врахування впливу факторів зовнішнього середовища на формування стратегічних цілей суб'єктів підприємництва в сфері торгівлі, за результатами якого ухвалюються обґрунтовані управлінські рішення.

Слід зазначити, що для нижніх господарських ланок не характерне ефективне виконання обов'язків, вони, як правило, діють згідно з вказівками з мінімальним супроводом знань і міркувань. Будь-який новий план або стратегія на папері вимагає завжди точного втілення в торгово-технологічний процес, що для нинішньої сфери торгівлі зробити не завжди просто.

Висновки. Таким чином, нами обґрунтовано методіку системно-матричного діагностичного аналізу впливу факторів зовнішнього середовища на внутрішні господарські процеси торговельних підприємств, за допомогою якої суб'єкти підприємництва у сфері торгівлі можуть визначати і формувати стратегічні цілі свого функціонування та розвитку.

Список джерел інформації / References

1. Аксенова З. И. Анализ производственно-хозяйственной деятельности автотранспортных предприятий / З. И. Аксенова, А. А. Бачурин. – М. : Транспорт, 1990. – 292 с.

Aksenova, Z.I., Bachurnn, A.A. (1990), *Analysis of production and economic activity of the motor transportation enterprises* [Анализ производственно-хозяйственной деятельности автотранспортных предприятий], Transport, Moscow, 292 p.

2. Баканов М. И. Теория экономического анализа / М. И. Баканов, М. В. Мельник, А. Д. Шеремет. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 746 с.

Bakanov, M.Y., Mel'nyk, M.V., Sheremet, A.D. (2006), *Theory of Economic Analysis* [Теорія економічного аналізу], Fynansy y statystyka, Moscow, 746 p.

3. Ачкасова Л. Н. Розробка методики експрес-аналізу фінансового стану АТП / Л. Н. Ачкасова, Т. М. Шум // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. пр. – Х. : ХДАДТУ, 2001. – Вип. 4. – С. 108–111.

Achkasova, L.N., Shum, T.M. (2001), "Development of methods for rapid analysis of the financial condition of ATP", *Economics of the transport sector: Collected papers* ["Rozrobka metodyky ekspres-analizu finansovoho stanu ATP", *Ekonomika transportnoho kompleksu: Sb. nauk. pr.*], KhDADTU, Kharkov, No. 4, pp. 108-111.

4. Ачкасова Л. Н. Удосконалення методики матричного моделювання при оцінці фінансового стану підприємства / Л. Н. Ачкасова, В. М. Колодяжний // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. пр. – Х. : ХНАДУ, 2003. – Вип. 6. – С. 108–111.

Achkasova, L.N., Kolodyazhnyy, V.M. (2003), "Improved methods of matrix modeling when assessing the financial situation of the company", *Economics of the transport sector: Collected papers* ["Udoskonalennya metodyky matrychnoho modelyuvannya pry otsyntsi finansovoho stanu pidpryyemstva", *Ekonomika transportnoho kompleksu: Sb. nauk. pr.*], KhNADU, Kharkov, No. 6, pp. 108-111.

5. Лактюшина З. Н. Экономический механизм управления на автомобильном транспорте / З. Н. Лактюшина. – М. : Транс-консалтинг, 2007. – 220 с.

Laktyushyna, Z.N. (2007), *The economic governance mechanism in road transport* [*Ekonomycheskyu mekhanyzm upravlennya na avtomobyl'nom transporte*], Trans-konsal'tynh, Moscow, 220 p.

6. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2004. – 436 с.

Savyts'ka, H.V. (2004), *Economic analysis of the company* [*Ekonomichnyy analiz diyal'nosti pidpryyemstva*], Znannya, Kiev, 436 p.

7. Ачкасова Л. М. Оцінка ефективності діяльності підприємства / Л. М. Ачкасова // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. пр. – Х. : ХНАДУ, 2013. – Вип. 22. – С. 133–141.

Achkasova, L.M. (2013), "Evaluating the effectiveness of the company", *Economics of the transport sector: Collected papers* ["Otsinka efektyvnosti diyal'nosti pidpryyemstva", *Ekonomika transportnoho kompleksu: Sb. nauk. pr.*], KhNADU, Kharkov, No. 22, pp. 133-141.

8. Анализ производственно-хозяйственной деятельности автотранспортных организаций / под ред. З. И. Аксеновой. – 2-е изд., стер. – Москва : Академия, 2005. – 320 с.

Aksenova, Z.Y. (2005), *Analysis of production and economic activity of motor companies* [*Analyz proizvodstvenno-khozyaystvennoy deyatel'nosti avtotransportnykh orhanyzatsyy*], Akademya, Moscow, 320 p.

9. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности автотранспортных предприятий / З. И. Аксенова, А. А. Бачурин; ред. А. П. Седов. – М. : Транспорт, 2000. – 256 с.

Aksenova, Z.Y., Bachuryn, A.A., Sedov, A.P. (2000), *Analysis and diagnostics of financial and economic activity of the motor transportation*

enterprises [Analiz y dyahnostyka finansovo-khozyaystvennoy deyatel'nosti avtotransportnykh predpryyatiy], Transport, Moscow, 256 p.

10. Титов В. И. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия / В. И. Титов. – М. : Дашков и К, 2005. – 352 с.

Tytov, V.Y. (2005), *Analysis and diagnostics of financial and economic activity of the enterprise [Analiz y dyahnostyka finansovo-khozyaystvennoy deyatel'nosti predpryyatiya]*, Dashkov y K, Moscow, 352 p.

11. Бердникова Т. Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия / Т. Б. Бердникова. – М. : ИНФРА–М, 2007. – 215 с.

Berdnykova, T.B. (2007), *Analysis and diagnostics of financial and economic activity of the enterprise [Analiz y dyahnostyka finansovo-khozyaystvennoy deyatel'nosti predpryyatiya]*, YNFRA–M, Moscow, 215 p.

Мілаш Інна Василівна, канд. екон. наук, доц., кафедра економіки та управління, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. Тел.: (057)349-45-94; e-mail: milash32@gmail.com.

Милаш Инна Васильевна, канд. экон. наук, доц., кафедра экономики и управления, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: (057)349-45-94; e-mail: milash32@gmail.com.

Milash Inna, Candidate of Sciences (comparable to the academic degree of Doctor of Philosophy, Ph.D.), Associate Professor, Department of Economics and Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. Tel.: (057)349-45-94; e-mail: milash32@gmail.com.

Рекомендовано до публікації канд. екон. наук О.А. Кругловою, канд. екон. наук, доц. Г.А. Синициною.

Отримано 01.04.2016. ХДУХТ, Харків.